

Reactie op de voorgenomen regeling "recyclingpercentage drankenkartons"

Van: Ulphard Thoden van Velzen en Ingeborg Smeding, Wageningen-UR, WFBR

4 juli 2022, Wageningen

Geachte beleidsmedewerk(st)ers van het ministerie I&W,

Laten wij beginnen met op te merken dat de doelstellingen (hoge recyclingpercentages en een gelijk speelveld tussen de verpakkingsmaterialen) belangrijk zijn en door ons in principe volledig ondersteund worden.

U streeft naar een zeer hoog recyclingpercentage voor drankenkartons van 55% in 2030. Wij moeten u er op wijzen dat dit een uitzonderlijk hoog recyclingpercentage is. In de rapportage die wij onlangs voor u mochten schrijven, berichten wij dat het maximaal haalbare recyclingpercentage 52% is. Dit maximaal haalbare recyclingpercentage is alleen haalbaar als alle verbetermaatregelen worden genomen (alle sorteerproduct gaan recycelen, beter gaan sorteren en ook het drijvende bijproduct gaan recycelen). Het behalen van dit hoogst haalbare recyclingpercentage van 52% vereist dat alle ketenpartijen georkestreerd gaan samenwerken. Er zal dus regie nodig zijn. Binnen de Nederlandse context betekent dit dat het Afvalfonds Verpakkingen als uitgebreide producentenverantwoordelijkheidsorganisatie (UPV) regie moet kunnen nemen. Het zorgpunt dat wij onder uw aandacht brengen is de beperkte middelen/invloed die deze UPV organisatie heeft om deze doelstelling te kunnen verwezenlijken, waardoor het halen van deze doelstelling gevaar loopt, deels buiten de schuld van de UPV-organisatie, die hier wel op afgerekend zal worden. Wij zullen dit toelichten aan de hand van twee vragen.

Een belangrijk gegeven hierin is, dat Nederlandse drankenkartons meer productresten bevatten dan buitenlandse drankenkartons. In het bijzonder van de viskeuze producten yoghurt, vla en drinkyoghurt blijven er bovengemiddeld veel resten achter in Nederlandse drankenkartons.

1. Is er voldoende recyclingcapaciteit voor Nederlandse drankenkartons beschikbaar in de toekomst?

De hoeveelheid drankenkartons die op de Nederlandse markt gebracht wordt is 55 kton. Dat gewicht verdubbelt grofweg in het afvalstadium als alles zou worden ingezameld en gesorteerd. Echter dan nog is het vanuit het oogpunt van recyclingbedrijven slechts een beperkte hoeveelheid. Oftewel slechts een gering aantal recyclingbedrijven zijn nodig om deze hoeveelheid drankenkartons te recycelen. In de huidige situatie is er een Duits recyclingbedrijf (Delkeskamp te Nortrup) dat de grootste hoeveelheid verwerkt onder strikte aanlevercondities (er mag alleen aangeleverd worden wat er op die dag verwerkt kan worden, hierdoor blijft hinder voor de omgeving beperkt). Verder is er een tweede Duits recyclingbedrijf dat een kleinere hoeveelheid verwerkt (PMN te Kreuzau). Dit bedrijf kent een strenger kwaliteits-acceptatiebeleid ten aanzien van de verontreiniging van drankenkartons, wat deels erin gelegen is dat dit bedrijf in een woonwijk is gesitueerd en zodoende de overlast van ongedierte en stank dient te beperken. Daarnaast verwerken ook een Frans en een Spaans recyclingbedrijf relatief kleine hoeveelheden aan Nederlandse drankenkartons. Het Nederlandse recyclingbedrijf (destijds van Houtum te Swalmen) dat in het verleden Nederlandse drankenkartons heeft verwerkt, heeft hiermee moeten stoppen vanwege de overlast met ongedierte en stank voor de omwonenden. Zover mij bekend, zijn er wel initiatieven geweest om in Nederland recyclingbedrijven te starten, maar kregen die uiteindelijk of de vergunningen of de financiën niet rond. Kortom het aantal recyclingbedrijven dat Nederlandse drankenkartons nu verwerkt en in de toekomst kan verwerken is beperkt en allemaal in het buitenland. Dit is een risico voor het kunnen halen van de recyclingdoelstelling. Immers het is niet onwaarschijnlijk dat de huidige recyclingbedrijven te maken krijgen met verscherpte milieuvergunningen waardoor ze gedwongen worden de verwerking van Nederlandse drankenkartons te beperken. Als dit gebeurt zal de UPV organisatie machteloos staan.

2. Wordt het drijvende bijproduct in de toekomst wel gerecycled?

Om hoge recyclingpercentages te halen, moet het drijvende bijproduct (genaamd PolyAl) worden gerecycled. Dat kan tot een mengpolyolefine waarin het aluminium is ingemengd, zoals bij RECON te Roosendaal, maar de vraag is of deze vorm van recycling door de ILT als voldoende hoogwaardig wordt beoordeeld om formeel als "recycling" te gelden. Dan is er nog één installatie in de opstartfase die wel het aluminium van het kunststof scheidt. Dat is Palurec nabij Keulen. Deze vorm van recycling zal formeel waarschijnlijk wel duurzaam als recycling worden beoordeeld. Dit bedrijf heeft een jaarcapaciteit van 18 kton PolyAl. Dit is de enige capaciteit hiervoor in heel Europa. Hoe kan de Nederlandse UPV afdwingen bij Duitse recyclingbedrijven dat ze al hun PolyAl aan Palurec zullen leveren en hoe kan men Palurec verleiden dit "Nederlandse PolyAl" te verwerken? Dit is lastig om meerdere redenen:

1. De onderhandelingspositie van de Nederlandse UPV ten opzichte van de twee Duitse recyclingbedrijven is niet sterk. Voor de recyclingbedrijven is er immers voldoende grondstof voor handen, dus waarom zou je het meest vervuilde (Nederlandse) materiaal aannemen? Dat maakt dat het relatief lastig wordt voor een UPV om te eisen dat een recyclingbedrijf haar PolyAl verhandelt met een aangewezen bedrijf.
2. PolyAl is een gewenste brandstof voor cementovens en zij zullen deze recyclingbedrijven blijven overhalen om dit PolyAl aan hen te leveren en dus niet te recyclen.
3. Duitse recyclingbedrijven (en vermoedelijk alle Europese recyclingbedrijven) verwerken drankenkartons uit verschillende landen van verschillende UPV's. Dat doen ze bewust om het meer vervuilde Nederlandse materiaal te verdunnen met schonere stromen uit Duitsland, België en Frankrijk. Hierdoor wordt het praktisch lastiger uitvoerbaar om de wensen en eisen van individuele UPV's uit te voeren. Boekhoudkundig kan men wellicht een deel van de PolyAl-stroom als Nederlandse PolyAl verklaren, maar technisch is het uiteraard één stroom en zijn de PolyAl's van verschillende landen / UPV's niet onderscheidbaar. Dus men kan dan hooguit bij afschatting een deel van die stroom naar een PolyAl verwerker sturen als Nederlands materiaal.
4. Met maar één bedrijf dat PolyAl nu hoogwaardig kan verwerken in de opstartfase is er voor de Nederlandse UPV een groot risico. Wat als deze technologie na één jaar of meerdere jaren toch niet robuust blijkt te zijn en het bedrijf sluit? Wat als de capaciteit van dit soort bedrijven onvoldoende snel groeit zodat de Nederlandse UPV in competitie moet met andere UPV's om haar PolyAl te laten verwerken en daarmee haar doelstelling te halen?

Vanuit het perspectief van de UPV is het daarom wenselijk dat er een terugvaloptie is voor de verwerking van PolyAl, in het geval verwerking bij Palurec op problemen zou stuiten. Hierbij kan U denken aan het formeel goedachten van de verwerking van PolyAl bij bedrijven als RECON tot een mengpolyolefine met ingemengd aluminium.

Daarnaast willen wij nog opmerken dat de sorteerrendementen die nu gehaald worden voor drankenkartons beperkt worden door meerdere redenen, waaronder de productresten waarmee de pakken worden weggegooid, de relatief hoge gehalten aan ongewenste bijdragen in het PMD, en de technische beperkingen die de huidige sorteertechnologie ons biedt. Meerdere technologiebedrijven ontwikkelen momenteel nieuwe sorteertechnologieën met markeringen waardoor er in de toekomst hopelijk beter (met minder verlies) gesorteerd kan worden. Wij verwachten dat ook de drankenkartons van deze ontwikkelingen zullen profiteren. Wij houden er rekening mee dat deze innovaties tussen de 5 en 10 jaar gemeengoed worden en dan de sorteerverliezen van drankenkartons kunnen verlagen, zodat de recyclingpercentages hoger uitvallen. Als deze technologieën inderdaad worden geïmplementeerd zijn er waarschijnlijk wel hogere recyclingpercentages van het door ons gerapporteerde maximum van 52% mogelijk. Maar dit is onzeker omdat deze technologieën weliswaar volop in ontwikkeling zijn, maar nog niet gebruiksklaar. Het nu kiezen van een recyclingdoelstelling van 55% voor 2030 vormt daarmee een

risico. Deze doelstelling is namelijk alleen haalbaar indien er wordt voldaan aan een reeks voorwaarden waaronder het invoeren van deze nieuwe sorteertechnieken.

Als laatste willen wij nog opmerken dat een groot deel van de problemen met Nederlandse drankkartons te wijten zijn aan het feit dat deze niet of onvolledig door de burgers thuis worden uitgespoeld alvorens ze bij het PMD of het restafval worden geworpen. Een herhaalde publiekscampagne die burgers oproept hun pakken leeg te maken is daarom wenselijk.

Samenvattend, ondersteunen wij het streven naar hoge recyclingpercentages voor drankkartons. Hiermee kunnen materialen gespaard worden en kan de vorming van zwerfafval hopelijk verder worden beperkt. Wij maken ons echter wel zorgen of het recyclingpercentage van 55% haalbaar is voor de Nederlandse UPV en of U daarmee deze Nederlandse UPV niet bij voorbaat een onuitvoerbare taak meegeeft.

Wij hopen dat deze overwegingen van waarde zijn bij het nemen van uw definitieve besluit.